

Pvm/Datum/Date

24.5.2021

Dnro/Dnr/DNo

3480/00.00.01.00.02/2021

Maa- ja metsätalousvaliokunta

mmv@eduskunta.fi

Maa- ja metsätalousvaliokunta tiistai 25.05.2021 klo 09:30 / VNS 2/2021 vp / Lausuntopyyntö

Kirjallinen asiantuntijalausunto

Ruokavirasto kiittää mahdollisuudesta kirjallisen asiantuntijalausunnon antamiseen valtioneuvoston selonteosta koskien julkisen talouden suunnitelmaa vuosille 2022-2025.

Ruokaviraston toimintamenomäärärahat vuosina 2022-2025

Ruokaviraston peruskehys vuosina 2022-2025 on noin 65,9-66,6 milj. euroa/vuosi.

Virastolla on lisäksi vuosittain käytettävissään valtiovarainministeriön (VM) virastolle osoittamia tuottavuuden edistämisen määrärahoja tietojärjestelmien kehittämiseen. Ruokaviraston vuoden 2022 talousarvioehdotuksessa on VM:n osoittamaa tuottavuuden edistämiseen tarkoitettua rahoitusta huomioitu yhteensä 10,707 milj. euroa. Lisäksi vuodelle 2022 on hallitusohjelman (HO 2019) mukaista rahoitusta huomioitu eläinsuojeluasiamiehen viran perustamiseen 0,100 milj. euroa, eläintautien torjuntaa edistävään tiedotukseen, koulutukseen ja varautumiseen sekä rekisterien kehittämiseen 0,550 milj. euroa, elintarvikkeiden viennin edistämiseen 1,000 milj. euroa sekä harmaan talouden torjuntaan 0,150 milj. euroa.

Ruokaviraston digitalisaatio ja rahoitus

Ruokavirastossa laaditun kehittämisen tiekartan mukaan tarve digitalisaation edistämiseksi vuoteen 2025 saakka on mittava. Investointitarve kohdistuu jo aloitettujen hankkeiden lisäksi erityisesti elintarviketurvallisuuden sekä kasvintuotannon valvonnan digitalisaation edistämiseen sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sektorilla EU:n eläinterveysasetuksen ja pakollisten eläinrekisterien tuomiin muutoksiin. Näillä sektoreilla kehityselvelle on lähivuosina erityisen suuri. Lisäksi valvonnassa ja laboratorioissa syntyvän valvonta- ja analytiikkatiedon tuottamisen, varastoinnin, hyödyntämisen ja järjestelmän resilienssin parantamiseksi tarvitaan digitalisaation lisäämistä, mikä edistää valvontatiedon hyväksikäyttöä, tiedolla johtamista ja myös uusien alustojen ja tiedon käyttöönnoton hyödyntämistä valtion laboratorioden välillä.

Ruokavirasto

PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihe)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket

PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority

P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7

Pvm/Datum/Date

24.5.2021

Dnro/Dnr/DNo

3480/00.00.01.00.02/2021

Tietojärjestelmillä on Ruokaviraston yhteiskunnallisten tavoitteiden toteuttamisessa ja tehtävien asianmukaisessa ja onnistuneessa hoitamisessa keskeinen rooli, ja tämä näkyy myös viraston toimintamenojen käytössä ja määrärahatarpeissa. VM:n tuottavuusmäärärahoilla on mahdollista toteuttaa hankkeita, joihin viraston peruskehys ei riitä.

Ruokaviraston toimialan tehtäviä, joiden hoitamisesta virasto valtakunnallisena keskusvirastona vastaa, hoidetaan laajasti alue- ja paikallishallinnossa, ts. ELY-keskuksissa, Leader-toimintaryhmissä, aluehallintovirastoissa ja kunnissa. Näissä viranomaisissa ja toimijoissa käytetään Ruokaviraston tuottamia tietojärjestelmiä, joiden ylläpitokulut maksetaan Ruokaviraston peruskehuksesta. Ruokavirastossa ja sitä edeltäneissä virastoissa (Elintarviketurvallisuusvirasto ja Maaseutuvirasto) on otettu viime vuosien aikana käyttöön useita laajoja tietojärjestelmiä ja niihin liittyviä sähköisiä palveluita. Uudet tietojärjestelmät ovat usein edeltäjiään laajempia ja ne edellyttävät jatkossakin uusia ominaisuuksia (esim. EU:sta tulevat muuttuneet tai uudet vaatimukset, kuten valmisteilla olevan EU:n uuden ohjelmakauden (CAP27) toimeenpano sekä elintarvikeketjun uusi ja muuttuva lainsäädäntö Suomessa). Ylläpitokuluja kasvattavat myös mm. yhteentoimivuuden, teknologian kehittymisen ja tietoturvan vaatimukset. Sähköisten asiointipalveluiden ja digitalisaation hyödyt realisoituvat järjestelmien loppukäyttäjille, mutta järjestelmien ylläpito- ja kehittämiskulut kehyskaudella maksaa Ruokavirasto.

Parhaat edellytykset tietojärjestelmien kehittämiseen ja ylläpitoon antaisi se, että viraston peruskehyksessä olisi pysyvä määräraha tähän tarkoitukseen. Tähän työhön ei virastolle esityksistä ja perusteluista huolimatta ole saatu pysyvää lisärahoitusta, minkä vuoksi virastossa valmistaudutaan priorisoimaan ja muutamaa toimintaa siten, että rahoitus siihen saadaan viraston omasta peruskehuksesta ja se on siten poissa muuhun toimintaan tarvittavasta rahoituksesta.

Tuottavuus ja julkisen talouden parantaminen

JTS 2022-2025 sisältää useita hyviä tuottavuutta ja julkista taloutta parantavia toimenpiteitä, joita myös Ruokavirasto toiminnoissaan eri tavoin edistää ja tukee. Sen sijaan linjaus siitä, että "valtion toiminnan digitalisaation ja tuottavuuden kehittämiseen perustuen valtion kaikkia toimintamenoja vähennetään vuodesta 2020 alkaen 0,5 %", ei Ruokaviraston näkökulmasta sellaisenaan ole Ruokaviraston toimintaan kohdistuvana kohtuullinen edellä mainituista syistä, vaan tuottavuusvähennykset tulisi kohdistaa tasapuolisesti myös loppukäyttäjien organisaatioille. Ruokavirastolle

Ruokavirasto

PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket

PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority

P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7

Pvm/Datum/Date

24.5.2021

Dnro/Dnr/DNo

3480/00.00.01.00.02/2021

digitalisaatio lisää näiden valtakunnallisten koko toimialan viranomaisketjun käyttöön tarjottujen tietojärjestelmien laatijana ja kehittäjänä jatkuvan kehittämisen ja ylläpidon menoja ja sen lisäksi siitä aiheutuu tuottavuusvähennyksiä toimintamenoihin.

Virastossa on tehty paljon töitä talouden ja toiminnan tasapainottamiseksi ja edelleen kehyskaudella on välttämätöntä noudattaa erittäin tiukkaa talous- ja rekrytointikuria sekä toteuttaa samalla muita suunniteltuja ja käynnissä olevia tulopohjan vahvistamista ja menojen karsimista koskevia sopeuttamistoimenpiteitä. Viraston toiminta ja talous on onnistuttu näillä määrätietoisilla toimenpiteillä pysyttämään hallitusti määrärahakehyksissä, mutta huomioiden valtiontalouden vaikea tilanne lähivuosina sekä JTS-suunnitelmassa tehdyt linjaukset, virasto joutuu suunnittelemaan ja priorisoimaan toimintaansa merkittävästi siten, että viraston alenevassa peruskehyksessä pysytään, kasvattaen samalla sitomatonta siirtomäärärahaa ministeriön edellyttämälle tasolle.

Rikollisuus ja petokset ruokajärjestelmässä ja elintarvikkeiden tuotannossa

Ruokajärjestelmään ja elintarvikkeiden tuotantoon liittyvä rikollisuus ja petokset ovat viime vuosina merkittävästi lisääntyneet sekä Suomessa että EU:ssa. Alan elinkeino ja valvontaviranomaiset ovat useaan kertaan esittäneet huolestumisensa tilanteesta ja sen aiheuttamasta epäterveestä kilpailusta. Näiden petosten selvittäminen ja tapausten saaminen oikeusistuimiin tulee vaatimaan Ruokavirastolta ja koko valvontaketjulta merkittävää ponnistusta ja henkilöresursseja tulevia vuosina. Suomeen tarvittaisiin näiden rikostapausten selvittämiseen oma yksikkö, kuten on jo tehty monessa muussa EU-maassa. Tähän toimintaan tarvittaisiin julkista rahoitusta.

Ruokavirasto kiittää siitä, että sen rahoitustarpeet on nähty tärkeinä ja niitä on huomioitu valtion toiminnan ja talouden suunnittelussa ja rahoituksessa koronavuosina 2020-2021. Ruokavirasto toivoo, että tämän lisäksi edellä tässä lausunnossa esille tuodut näkökohdat ja rahoitustarpeet viraston toiminnan turvaamiseksi otetaan huomioon maa- ja metsätalousvaliokunnassa ja eduskunnassa valtioneuvoston selontekoa käsiteltäessä.

Pääjohtaja

Antti-Jussi Oikarinen

Ruokavirasto

PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket

PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority

P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7